

De studie wordt afgerond met een aantal aanbevelingen naar de Belgische overheid toe. De auteurs breken een lans voor een geïntegreerd en multidisciplinair anti-corruptiebeleid, waarbij ze een aantal specifieke aanbevelingen doen naar de concrete vormgeving van zulk beleid. Verder wordt gepleit voor de oprichting van – of de uitbouw van de bestaande Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Corruptie – tot een echte anti-corruptiedienst. Zo'n dienst zou een preventieve en een repressieve afdeling moeten hebben, waarbij deze tweede afdeling over ruime onderzoeksbevoegdheden zou moeten beschikken, met onder meer de mogelijkheid proactieve onderzoeken te gebruiken en bijzondere opsporingstechnieken aan te wenden. De afdeling preventie zou dan moeten instaan voor opleidingen en vormingen, het uitvoeren van preventieve audits en het ontvangen van meldingen aangaande corruptie.

Guy STESENS

T. VANDER BEKEN, G. VERMEULEN, S. STEVERLYNCK en S. THOMAES, *Finding the best place for prosecution*, Antwerpen, Maklu, 2002, 91 p.

Het betreft hier een van de reeks studies, uitgegeven door TOM VANDER BEKEN en GERT VERMEULEN betreffende nieuwe denkpijlers i.v.m. vernieuwde vormen van justitiehandhaving binnen de Europese Unie.

Het probleem van geografische toewijzing van jurisdictie is niet nieuw en beoort sinds enige tijd academici en praktijkmensen. Het spreekt voor zich dat keuzes die gemaakt worden, een directe impact hebben op én daders én slachtoffers van criminaliteit. Forumverdeling in het internationaal strafrecht was trouwens reeds het voorwerp van gelijkaardige studies van de hand van TOM VANDER BEKEN. Deze studie werd uitgevoerd met sponsoring van de Europese Commissie (Grotius-project) en zij hebben, wat het recht om regulerend op te treden betreft, uitvoerig meerdere visies bestudeerd (Deel I), met name:

- iedere Staat is volledig vrij om het toegangsgebied van strafwetgeving te bepalen;
- een Staat heeft alleen maar beperkte bevoegdheden om rechtshandhaving te verbreden;
- een laatste positionering, inhoudende dat Staten alleen maar jurisdictie kunnen opeisen indien internationale regels daarin expliciet voorzien.

Deze studie is bijzonder goed gestructureerd en makkelijk hanteerbaar. Het wordt ook vrij vlug duidelijk dat heel makkelijk conflicten ontstaan door het niet-universeel, dus bijgevolg divers, invullen van juridische toewijsbaarheids-criteria. De auteurs gaan zelfs zover om te stellen dat b.v. de E.U. en de landen er het beste aan zouden doen om minder regulerend op te treden, en om te vermijden dat de conflictsituaties nog worden geïntensiveerd.

Wat de bevoegdheden tot vervolgen betreft (Deel II), dient eerst het recht om niet te vervolgen, ook al is men bevoegd, in acht genomen. Dit kan leiden tot gelijktijdig en ongeconditioneerd optreden, ofwel tot niet-optreden. Zowel het *ne bis in idem*-principe, als het (geheel aan) beheersmatig omgaan met vervolgingsmogelijkheden spelen hierbij een rol. De auteurs zijn dan ook terecht op zoek gegaan naar mogelijke criteria die bij de rechtshandhaving kunnen gehan-

teerd worden. Deze pogingen bleven echter beperkt naar mogelijke effecten. De auteurs zijn dan ook op zoek gegaan naar meer redelijkheid als leidend principe (pro). Daarbij werd gezocht naar bruikbare bestaande criteria in bestaande internationale rechtshandavingsinstrumenten, waarbij zowel objectieve als subjectieve criteria werden geïdentificeerd.

Ook is nagegaan in welke mate figuren zoals een Europees parket, EUROJUST of EUROPOL (aanzetten tot) oplossingen bieden.

Natuurlijk kunnen de rechtbanken ook (bij-)sturen en zijn zij niet verplicht keuzes die gemaakt zijn voordien, te volgen. Ook kan men denken aan 'post-trial'-beïnvloeding, met name door internationale rechtsinstanties.

Dit alles leidt de auteurs tot de stelling dat het creëren van een conventie ter voorkoming en regeling van jurisdictionele conflicten, de enig haalbare oplossing is. Zij zijn dan ook hun studie geëindigd met het opvoeren van een, naar hun gevoel, haalbare tekst. De hoofdlijnen hierin zijn het enerzijds ontraden van nationale wettelijke initiatieven ter regeling van jurisdictie, en anderzijds het aanbevelen tot beperken van optreden bij redelijke klachten. Ook wordt uitvoerig gepleit voor transparantie bij het uiteindelijk omgaan met deze problematiek.

Al met al, zoals we gewoon zijn van dit team, een degelijke studie betreffende een onderwerp dat duidelijk en dringend aandacht verdient. Wel valt te betreuren dat tot nu toe weinig politieke belangstelling te ontwaren is om ook daadwerkelijk op dit gegeven via het nemen van initiatieven zoals hier voorgedragen, in te spelen.

Willy BRUGGEMAN

VOOR RECENSIE AANGEBODEN BOEKEN

VAN DE GRIEND, E.S.G.N.A.I., *Hiaten in de strafrechtelijke rechtsbescherming. Een onderzoek naar aanleiding van het gebruik van het kort geding in strafzaken*, Nijmegen, Wolf Legal Publishers, 2002, 382 p.

VAN KEMPEN, P.H.P.H.M.C., *Heropening van procedures na veroordelingen door het EHRM. Over redres van schendingen van het EVRM in afgesloten strafzaken alsook afgesloten civiele en bestuurszaken*, Nijmegen, Wolf Legal Publishers, 2003, 598 p.

MYJER, B.E.P., *De vijftig voorbij. Aantekeningen over het 'Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden' en de Nederlandse strafrechtspleging*, Nijmegen, Wolf Legal Publishers, 2002, 47 p.

Raio-congres 2002, *Magistraten zonder grenzen. De invloed van het Europese recht op de Nederlandse rechtspleging*, Nijmegen, Wolf Legal Publishers, 2002, 117 p.

TAK, P.J.P., *Essays on Dutch criminal policy*, Nijmegen, Wolf Legal Publishers, 2002, 207 p.

VAN DUYNE, P., VON LAMPE, K., EN PASSAS, N. (eds.), *Upperworld and underworld in cross-border crime*, Nijmegen, Wolf Legal Publishers, 2002, 198 p.